

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Binali YILDIRIM tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Necati YILMAZ
Ankara Milletvekili

Cumhuriyet'in endüstri mirasları arasında yer alan, 1929 yılından 1990 yılına kadar faaliyet gösteren Maltepe'deki Havagazı Fabrikası, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından arkeolojik SİT alanı ilan edilmiş, daha sonra ise koruma kapsamından çıkarılmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi, ilk olarak fabrikada 2006 yılında yıkım gerçekleştirmiştir.

Büyükşehir Belediyesi, 25 Şubat 2017 tarihinde fabrikadaki yıkıntı halindeki kısımları temizlemeye başlamıştır. Endüstri mirası olan söz konusu fabrikanın yıkımını tartışmalı hale getiren asıl önemli iddia ise binanın bünyesinde bulunan 350 tonluk asbesttir. Havaya karıştığında ve solunduğunda ağır akciğer hastalıkları ve kansere neden olan asbest, 1970'lerden itibaren kullanımı yasaklanan ve kısıtlanan bir maddedir. Havagazı Fabrikası yerleşkesindeki yıkıntıların taşınması esnasında, 23 Ocak 2013 tarihli Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik çerçevesinde alınması gereken önlemler Büyükşehir Belediyesi tarafından alınmamıştır. Meslek odalarının açtığı dava sonrası Ankara 7. İdare mahkemesi 1 Mart 2017'de yürütmeyi durdurma kararı vererek yıkımı durdurmuştur.

Havagazı Fabrikası konumu itibarıyla işyerleri, oteller, okullar, Ankara Adliyesi, Ankara Garı ve insanların ulaşım güzergâhının kilit noktalarından biri olan Sıhhiye köprüsünün çok yakınında bulunmaktadır. Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) meslek odaları tarafından halkla paylaşılan raporunda ise bölgede asbestin varlığı ve çevreye yayıldığı ifade edilmiştir. Fabrika bünyesinde bulunan 350 tonluk asbest miktarı ve binanın bulunduğu konum birlikte düşünüldüğünde, söz konusu iddiaların doğru olması halinde yıkım faaliyetinin hukuksuzluğunun yanı sıra ağır bir halk sağlığı tehlikesi oluşturduğu da anlaşılmaktadır. Bu çerçevede;

1. Meslek odaları tarafından Havagazı Fabrikası'nın yıkımıyla ilgili açılan dava süreci uzun süredir devam ederken, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin yıkım ile ilgili 2016 yılında ihaleye çıktığı doğru mudur? İhalede önce 380 bin lira muhammen bedel istenirken sonraki teklifte bedelin 13 bin liraya düşürülmesinde binadaki asbest miktarının bir etkisi var mıdır?
2. Binanın 2006'da yıkılan kısımlarında bulunan asbest miktarına dair bir ölçüm yapılmış mıdır? Asbestin kanserojen bir zehir niteliğinde olduğu göz önüne alındığında, o dönemden bugüne kadar söz konusu alanda Büyükşehir Belediyesi tarafından bu tehlikeyi önleyici bir tedbir alınmış mıdır? Alındıysa hangi önlemler alınmıştır? Büyükşehir Belediyesi'nin bu konunun araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması konusunda verdiği bir talimat var mıdır?
3. 25 Şubat 2017 tarihinde aynı alanda yapılan yıkım ve hafriyat taşıma faaliyeti esnasında Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik hükümlerine

uyulmuş mudur? Uyulmadıysa bunun nedeni nedir? Yönetmelik hükümlerine göre alanda çalışan asbest uzmanı mevcut mudur?

4. Hafriyat çalışmaları esnasında bölgede çalışan işçilerin ve semt sakinlerinin asbestten etkilenmemesi için koruyucu tedbirler alınmış mıdır? Alındıysa bunlar nelerdir? Bölgeden sevk edilen zehirli asbest maddesi içerdiği iddia edilen hafriyatı taşıyan kamyonların üstünün açık olduğu doğru mudur? Bu kamyonların güzergahında ve hafriyatın döküldüğü bölgede gerekli tedbirler alınmış mıdır? Alınmışsa nelerdir?
5. Söz konusu çalışmanın yapıldığı alanın şehrin merkezinde ve Ankara'nın ulaşım açısından kilit bir noktasında olduğu düşünüldüğünde, bölgede halk sağlığını riske atacak asbeste karşı hangi önlemler alınmıştır? Taşınma öncesinde çevredeki vatandaşlara bilgilendirme yapılmış mıdır? Yapılmadıysa, halkın sağlığı için büyük önem taşıyan bu yıkım ve taşıma işinin "gizli kapaklı" yapılmasının gerekçesi nedir?
6. Hafriyatın döküldüğü alan neresidir? Hafriyatın döküldüğü çevrede tarım alanı, su kaynağı ve yerleşim birimi var mıdır? İçerisinde 350 ton asbest olduğu iddia edilen hafriyat sızdırmaz şekilde ve ilgili yönetmeliğe uygun şekilde depolanmış mıdır?
7. Belediye Başkanı Gökçek basına yaptığı açıklamada, "Boruların yıkılması söz konusu. Özellikle medyaya intikal eden bir olay gibi değil. Oradaki mevcut asbest kaçağının bir an önce ortadan kaldırılması kurul kararıyla alındı" ifadesini kullanmaktadır. Gökçek'in ifadesinde geçen asbest kaçağının miktarı halk sağlığına tehlike oluşturmakta mıdır? Bu kaçak hangi tarihte tespit edilmiştir? Kaçakla ilgili uzmanlardan ve ilgili meslek odalarından görüş alınmış mıdır?
8. Fabrikanın çevresinde vatandaşlara taşınma ve riskleriyle ilgili bir uyarı yapılmadıysa asbest yüzünden çıkacak herhangi bir sağlık felaketinde bu durumun sorumluluğunu Gökçek mi üstlenecektir? Halkın buzlanma sorunu için "Tuz yalayın", susuzluk sıkıntısı için "Leğende yıkanın" diyen Gökçek, şimdi de yeterli tedbirleri almayarak, Ankara halkına "Zehir soluyun" mu demek istemektedir?
9. Binanın yıkımı ve asbestli yapının taşınması sırasında gerekli önlemler alınıp alınmadığı konusunda hükümetin bir denetimi var mıdır? Denetim yapılması düşünülmekte midir? Sonuçta bir ihmal varsa, başta Melih Gökçek olmak üzere sorumlular hakkında yasal işlem başlatılacak mıdır? Yoksa Gökçek'in farklı hesaplarla halkın sağlığıyla oynamasına göz mü yumulacaktır?
10. Gökçek'in bölgede çalışma yapan asbest uzmanı olarak beyanda bulunduğu Rahmi Baysal'ın açıklamalarındaki "yarım kalan taşıma işlemleri ile asbestli kısımlardan toz kalkabilir ve bir felaket yaşanabilir" ifadeleri doğru mudur? Doğru ise mahkemenin aldığı durdurma kararından sonra bölgede tehlikeyi önleyici tedbir alınmış mıdır?
11. Odaların yaptırmış olduğu tahliller sonucunda mahkeme kararı ile taşıma ve yıkım işlemi durdurulmasına rağmen, Gökçek tahliller konusundaki kanaatlerine göre asbest etkilenmesi olmadığını iddia etmektedir. Bu konuda Gökçek'in kanaatleri mi bilimsel veriler mi belirleyici olacaktır?